

120
פ'ר ר ט ר ק ר ל מ.ס.
פ'סיבת וועדת העבודה, שהתקיימה ביום ב',
כ"ג בשבט תשל"ה (3.2.75) בסעה 10.00

חברי הועדה:

ג כ ח ר:

- ש. ארבל - אלפוזלינו - היו"ר
- ז. אפיר
- ט. גרוסר
- ל. דיציאן
- א. מויאל
- ח. טטעונוי
- ד. לוי

- פ. ברעם - שר העבודה
- ע. סיון - מנכ"ל הביטוח הלאומי
- מ. גוראל - מנכ"ל משרד העבודה
- צ. הילמן - עוזר שר העבודה
- ר. רוטר - הביטוח הלאומי
- ש. דך - דובר משרד העבודה

אוזפנים:

- פ. גולן - מזכירת הועדה
- ט. קוטלר

רשמה:

תשובות שר העבודה לשאלות חברי-כנסת.

סדר היום:

977.

(מקל ביום 9.2.75)

ה'ו'ר ס. ארבל-אלמוזלינו:

אני שותחת את הישיבה.

בישיבה מיום 6 בינואר פורשו

בפנינו הרבה בעיות וסוגיות, והזמן לא הספיק כדי שהשר יוכל להשיב על כל השאלות שהוצגו. נוסף לתשובה לשאלות, אני מקווה ששר העבודה יתיחס גם למספר שאלות נוספות שהתעוררו אולי תוך כלי הימים האלה.

ס'--העבודה מ. ברעם:

מלבד תשובות לשאלות, אני רוצה

להציג כמה בעיות עקרוניות

הקטורות בפעילות של הביטוח הלאומי. חבר-הכנסת זיידל התווכח אתי על מדיניות הסובסידיות. אינני חושב שזה המקום לויכוח זה. הדבר היחיד שאני יכול לומר הוא, שאלמלא ביטול הסובסידיות, אני בספק גדול אם הייתי יכולים לפצות את שכבות מעוטות היכולת כפי שעשינו בעת האחרונה. כאשר מטאבי המדינה הם בהחלט מצומצמים, מוכרחים לעשות פעם חשבון נפש שחורג אולי מתחום העקרונות המקובלים, אבל תואם את המציאות.

אשר לתעסוקה ואכסלה, אני שמח

להודיע שגם לאחר הויכוח שהיה בכנסת, אין לנו מה לחדש. מצב העבודה לעת-עתה שפיר. יש עוד אלפי מקומות עבודה שטרם אויישו. דווקא בעיירות הפיתוח לשמחתי הגדולה מצב התעסוקה בהחלט מסביע רצון. אמנם, יש להם טעב על סוגי התעסוקה שנמצאים בערי הפיתוח, שהם בעיקר טכסטיל. ביום הששי הייתי בקרית סמונה וביקרתי במפעלים. ראיתי מציאות אחרת מזו המתפרסמת בעתונות. יעצתי להם שיפסיקו להציג את קרית סמונה כפי שהם מציגים אותה. הם מדברים על עזיבה וכן הלאה. הדיבור הזה אינו מוסיף תושבים לקרית סמונה.

הייתי במפעל של "גבור". מפעל שמעסי

550 פועלים. מגיעים להכנסה די גבוהה. עובדים בפשטות. העבודה מאורגנת מטבח, עסעות, בקיון מושתי. ראיתי מפעל די גדול למתכת, שכולו מאוייש על ידי אנשי קרית סמונה. בכל זאת אנחנו ערים למצב שלול חלילה להתהוות ובטח זה אנחנו מקיימים את משה התעסוקה המרכזי באיזורים.

המקורות עליהם אנחנו מתבססים

מדברים אלה הם, הרשות לתכנון כוח אדם, שנתונים מבוססים על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; שירות התעסוקה, לגבי מה שנעשה מבחינת דורשי עבודה בטח; והגורם השלישי מפנו אנחנו ניזונים הוא קרן ביטוח מפני אכסלה. מקורות אלה נאמנים עלי.

אנחנו עומדים לבקש מועדת העבודה,

כפי שהתקן קובע, 5% מהקרן לביטוח מפני אכסלה, 5% נוסף לאלה שעומדים לרשותנו, אשר בהם נשתמש לפי הפירוט שבגיש לכם בעת הבקשה. מדובר ב-5% מהגביה השנתית, לא מהקרן המצטברת. בישיבה הקודמת אמרתי שאין בדעתנו להשתמש בכספי הקרן כדי למנוע איטורין, כלומר, לתת הקצבות למפעלים. אבל אמרתי שאנחנו רוצים לעסוק בהסבה מקצועית, הכשרה מקצועית, ולצורך זה אנחנו נבקש את ההקצבה המיוחדת הזאת.

לגבי היעדרויות, ועדה מורכבת מנציגי

הממשלה, ההסתדרות והמעסיקים עובדת על התכנית, איך לתקוף את המכה הגדולה של היעדרויות. אם ועדת העבודה תרצה לקבל פידע בנושא, בכל שלב, נהיה פוכנים להפציא לה אותו. כאשר הדבר יסוכם, נביא אותו כסובן גם לוועדת העבודה, שאת עצתה וגיבויה היינו רוצים לקבל.

חבר-הכנסת ז'ק אמיר הציע לנו, שכדי

לעודד את היצור - וזאת בהקשר למה שאמרתי שהיצוד אינו מנוצל כדבעי - להקטין את המסמרת השלישית. הדבר אינו ניתן מבחינה מעשית. אם תקטין את המסמרת השלישית, תצטרך להגדיל את המסמרות האחרות. זה יטיל עול גדול מאד על המסק והדבר לא ישיג את המטרה הנכשלת. בסופו של דבר חלק משועלי היצור חייבים לקחת בחשבון שצריכים לעבוד ליצוא ולהקטנת היבוא.

עד כה הפדיניות המוצהרת של הממשלה

היא, שכל עניני הסכר צריכים להיות בין ההסתדרות ונותני העבודה. בכל זאת התעוררה שאלת שכר מינימום, ואני רוצה למסור לוועדה, שאני עומד לקיים שגישה עם מזכיר ההסתדרות ואמנה את תשומת ליבו לבעיה, ושצריך

פ. ברעם:

למצוא לכך שתרון במשך התקופה. שכר מינימום הוא תוצאה של מדיניות שכר ואינו דבר בפני עצמו. לא נוכל להעלות את שכר המינימום בלי לקחת בחשבון את כל ההפרשיות בשכר. הדבר מחייב התדיינות עם ההסתדרות.

בקשר לחוק הפנסיה שועל צוות פשוטף לשלושת הגורמים, משרדי הממשלה, המעסיקים וההסתדרות, ואני רוצה לקנות סמקדטים בענין זה. אני שומע שחבר הכנסת אפרת לוחץ בענין החוק. אני יכול לסאול אותו מה היה כאשר הוא היה חבר הועדה המרכזת, למה לא פעלו בענין זה? הבעיה סבוכה למדי. יש פנסיה תקציבית, יש פנסיה מצטברת ויש ביטוחים. הלוואי שדוקא השכבות החזקות בציבור לא ישעלו נגד החוק.

ה. זיידל: מה הוא הרכב הועדה?

שר-העבודה פ. ברעם:

פצידנו בראסה עומד ט. עמיר, בויק, מנחם הביטוח הלאומי והמסנה לו, הממונה על יחסי עבודה; מצד ההסתדרות חמישה אנשים, וילן, ארד, ע. עירן, י. נחמן ומ. ז'יטלני, ואיש האוצר. אנחנו מקיימים מגעים, בכלל זה עם התעשיינים. נדמה לי שבדבר עקרוני אחד שעלול היה לסבך אותנו, התקדמנו וזה נוגע לתפיסה שהחוק יהיה פנוסס על קרנות הפנסיה הקיימות. על כך אין להם ערעור.

ה. זיידל:

מתי יגיע הנושא לכאן? אני חושב שצריך ליזום דיונים, כפי שבנים על חוק כריאות. זה יכול לעזור לשר.

היור' ס. ארבל-אלפוזלינו:

ההצעה הועברה לוועדת העבודה. לדעתי כדאי להפתין קצת עד שיתגבש אצלנו חומר, ואז נוכל להתחיל בדיון.

שר-העבודה פ. ברעם:

אנחנו פודעים לבעית פיצויי פיצורין. אני חושב שבמסגרת חוק הפנסיה נמצא שתרון גם לבעיה זו. כיום זה אומר השלת עול כבד מאד על המסק. האמת היא שזה לא בריא. ההעדפה של החדשיים לעומת היומיים, פהוה עוד פחות תמריץ ללכת לעבודה יצרנית, והענין פוכרח למצוא את פתרונו. אינני יודע פתי.

אשר לתכניות במקרה של אבטלה בשטחים, אנחנו, יחד עם הממשל ומשרד הכסחון, עיבדנו תכנית של עבודות ציבוריות. הפרויקט הזה פנוסס על כך שנוכל לקלוט 25 אלף איש בעבודה די תיזנית בשטחים, זו לא תהיה עבודה סתם, אלא עבודה פועילה. היום בונים ברצועת עזה שיכונים לפליטים, שכדאי לכם לבקר בהם. אנחנו חושבים לתגבר זאת במקרה של אבטלה. כמו כן דרכים וכבישים. אני שמח לומר שועדת המנכל'ים אישרה את התכנית באופן עקרוני, ועכשיו אנחנו מעבדים את הפרטים. הוקצב לזה סכום מסף מסויים. זה על חשבון הפשחים. אנחנו פודעים לכך שאסור שיהיה חוסר עבודה בשטחים. התכנית היא בת הרכה מאות פיליונים.

היור' ס. ארבל-אלפוזלינו:

האם היא כוללת הקמת מפעלי תעסיה?

שר-העבודה פ. ברעם:

לא. שיכונים ועבודות ציבוריות. אנחנו רוצים לחזק אותם מפעלים בתחום ההכשרה המקצועית וההסכה המקצועית.

חבר הכנסת זיידל דיבר ביחס לתקציב הביטוח הלאומי. עמדתנו שלילית. יש פועצה שמורכבת מנציגי הפעסיקים, החקלאים, התעשיינים, נציגי הסתדרויות. יש להם סמכות פוקנית על פי החוק. אם נשווה זאת לרשות השידור, הרי שסם, כאשר גומרים לאשר את התקציב - רשות השידור יכולה לעשות בתקציב לפי הסעיפים כפולה על רוחה. אנחנו לעומת זאת, בכל סעיף קטורים או לועדת הכספים או לועדת העבודה. אם ועדת העבודה סבורה שסישה זו אינה טובה, היא צריכה להחליט מה יותר טוב. ואז תאסרו למוסד לביטוח לאומי תקציב, כמו ליתר משרדי הממשלה, וננהל את הענין כמו משרד מפסלתי. אני לא בעד הסישה הזאת. אני חושב שמושב שועדת העבודה נכנסת לכל שש של המוסד לביטוח לאומי, היא שותפה גם לקשיים וגם לחיוב. לא יכולים להיות שני הדברים גם יחד.

ס. ברעם:

במסך 15.5 שנים שאני חבר כנסת, לא
ראיתי איזשהו תקציב מסטלתי שסונה אפילו ב-2%. אני חושב שזה לא יכול
לקרות. התקציב הוא במידה רבה אסון לממשלה. לממשלה יש רוב בכנסת.
אני מציע שועדת העבודה שלהכנסת תבקר פעם בביטוח הלאומי ותיפגש עם
ראשי הועדות ותראה איך הם פועלים, איך מנוהלים העניינים, איך עושים
את הדברים. הביקורת בביטוח הלאומי היא כל כך חשובה, שלו הייתם שואלים
אותי כחבר ועדת העבודה, לא הייתי מותר על הזכות הזאת לעופת אישור
תקציבי אחת לשנה. במצב הקיים אתם יכולים יותר לדעת על הנעשה בביטוח
הלאומי.

חבר הכנסת ארידור ביקש שימצאו
לועדת העבודה פרוטוקולים של ועדה לכוח אדם. הפרוטוקולים יועברו
לרשות הועדה, ואסמך מאז אם חברי הועדה יעינו בהם.

הודענו שאנחנו נענים לבקשת יושב-
ראש הועדה, ובעת הדיון על תקציב משרד העבודה, כולל הביטוח הלאומי,
נביא בפניכם את הבעיות שלנו. בעקבות זאת אני רוצה להביא בפניכם
שלושה-ארבעה נושאים עקרוניים לגבי התפתחות הביטוח הלאומי.

כידוע לכם יש החלטה בועדת שרים
ליעול מסרדי הממשלה בשני עניינים. האחד, ביחס לשילוב הגביה בין מס
הכנסה ובין הביטוח הלאומי. הדבר הולך ומתכצץ, ואני רוצה לקנות
שם-1 באפריל 1975 אכן תשולב הגביה. אנחנו מאמינים שהדבר יביא
לידי שיפור ויעילות. אני מאמין שבחשון על ידי כך 150-200 עובדים.
העובדים שלנו אינם כל כך שבעי רצון מהחלטה זו. אני חושב שממשלת ישראל
רשאית להחליט על דבר שנראה לה כי יעיל וטוב.

הדבר השני הרבה יותר עקרוני.

היאם זה לא מחייב שינוי בחוק הביטוח
הלאומי? היו"ר ש. ארבל-אלפוזלינו:

לא. אם יהיה צורך בשינוי בחוק -
נעשה זאת. שר-העבודה פ. ברעם:

אני רוצה להביא לידיעת הועדה דבר
שיגרום לנו קצת נחת. כידוע לכם החליטה ועדת שרים לענייני יעול המסרדי
להקים מסרד לרווחה חברתית. העניין לא הגיע עדיין למיפוש, כי יש לבך
התנגדות. יש שנים לכאן ויש שנים לכאן. התפקיד העיקרי של המסרד הוא
לאחד את מסרד הסעד, העבודה והביטוח הלאומי. הועדה הזאת הציעה להעביר
כמעט את כל הפונקציות שנוגעות להשלמת הכנסה, כולל שיקום, פוסדות של
קשישים למסרד הבריאות, ומסרד העבודה להוציא את כל הרשת של פשתלנות
מקצועית של הדור הצעיר ולהעביר למסרד החינוך, כדי להסלים את מסגרת
החינוך כך שכל מערכת החינוך, העל-מקצועי, המקצועי, היסודי, הכל
ירוכז שם.

אחת הבעיות בהן טיפלה הועדה היא
בעית שיקום ופרכוז התשלומים, שצריך לישר הידור חשוב פאד בחיי המדינה.
גם לי יש ספקות אם הגיע הזמן שנעשה זאת בצורה כזאת. אני חושב שיותר
טוב שנתחיל בשיתוף פעולה עליסוד הגדרה ברורה של תפקידים, ותוך שנה-
שנתיים-שלוש נראה מה הנסיון מלמד, ואז נגיע למסקנה בקשר לאיחוד כזה.
הטר האוזנר חושב להיפך. הוא מציע שתהיה החלטה עקרונית, והוא עצמו
מבין שזה צריך לקחת שנתיים-שלוש עד שזה יתגשם.

בינתיים נטלנו יוזמה, שר הסעד ואנכי
ובשנים-שלושה דברים הגענו להכנה והשלנו על ועדות לבחון זאת. אני
מקווה שזה יביא לשיפור. יקום מרכז תשלומים אחד במסגרת הביטוח הלאומי.
כל הויכוחים על הסטיגמה יתבטלו. ייפסק הרינון שמקבלים שתיים ושלוש
קיצבאות.

היאם הדבר יביא גם לצמצום במסרד
הסעד מבחינת מנגנון? ד. לוי:

שר-העבודה פ. ברעם:

אתה צריך לשאול זאת את שר הסעד.
אני רוצה לקוות שחלק מהם נעביר.
הסעד אינו בוטה.

אדם יקבל צ'ק אחד כמו המבוטחים בביטוח הלאומי.
הבוטה היא אם הוא מנוצל שלא כראוי.

ז. לוי:

השאלה היא אם הביטוח הלאומי
יקבע את הקריטריונים לזכאות.

שר-העבודה פ. ברעם:

אני לא רוצה להסיב בשם שר הסעד
בענין זה יש ועדת ארבעה,

והיא מורכבת ומנכ"ל הביטוח הלאומי, מנכ"ל משרד העבודה; מנכ"ל משרד
הסעד ומר לבגרטן, והם צריכים לגזור את הדבר באופן סופי. כידוע לכם
אשרתם את חוק הנכות והטיפול בענין זה הוא בידי שני השרים. ולא במקרה.
וכוונתי לשר השיקום, שהוא השר החשוב ביותר בענין הנכות. השר
החשוב בחוק הנכות קסור למשרד העבודה, כי המחוקק חשב וכצדק, שחלק גדול
מהאנשים ניתנים לשיקום ולעבוד עבודה צרודוקטיבית יותר, מתוך הנחה
שהכלים ישנם. כמובן, תמיד יישארו מקרים שאינם ניתנים לשיקום. כל מה
שנוציא את הנכים הללו לחיי עבודה, נעשה יותר טוב להם ולחברה. מתוך כך
קבענו כלל, שכל השיקום בעבודה ייעשה אך ורק באמצעות הכלים של הביטוח
הלאומי ומשרד העבודה. כל מה שהיה, גם אם היה במשרד הסעד, הכל עובר
למשרד העבודה. על כך אין חילוקי דעות. גם זה ייעשה במסגרת ועדת הארבעה.

כל מה שמחוץ לזה, כמו שיקום
באמצעות חנות, מפעל הפיס, מפעלים מוגנים, זה יישאר בתחום הטיפול של
משרד הסעד. יש לנו מכסיר אדיר לשיקום, והוא "המסקם", שהיום מעסיק
9000 עובדים ועוד היד נטויה. זה נשאר בתחום השיקום שלנו.

במסגרת המשקם יכול עובד להגיע

להכנסה די מסמעותית. הוא מקבל 31.40 לירות עבור שמונה שעות עבודה.
עם התנאים הסוציאליים הוא מגיע ל-40 לירות ליום. אופרים שלאדם יש
זכאות לסעד אם הוא טרויח עד 217 לירות. זאת אומרת שאדם לא צריך להתאמץ
להרויח, כי כל לירה שהוא טרויח, הוא מפסיד בזכאות. כשביל מה הוא צריך
ללכת ל"מסקם"? על ידי שיטה זו אנחנו מטיגים את ההיפך מהרצוי.
אנחנו מסמיטים על ידי כך את התפריץ החשוב ביותר לשיקום אנשים לעבודה.
אנחנו רוצים ללכת בכיוון ההפוך. בוועדת השיקום יישבו עובדים סוציאליים,
רופאים, פסיכולוגים ואחרים, ויהיה שם כמו בקרן ביטוח מפני אבטלה,
סקהם כל ינסו להיאבק עם האדם שצריך לצאת לעבודה. אם רופאים ופסיכולוגים
ועובדים סוציאליים יפצאו שאדם מסויים הינו מתאים לעבודה, ויפצאו לו
עבודה מתאימה - הוא יושנה לשיקום. אני שמח ששר הסעד הסכים לכך. ועדת
הארבעה תבדוק את הדבר ואשמח מאוד אם בפרוצדור הזמן תהיה לנו אפשרות
לדווח לוועדת העבודה על המסקנות. זה לא ייעשה בבת-אחת. אני רוצה לנסות
זאת לתקופת ניסיון. צריך להפסיק את השיטה שרק דשיקה על השולחן קובעת
את המדיניות הסוציאלית של המדינה. אדם בלי עבודה וכלי תעסוקה, מה הוא
עושה? האם הוא נוסד תורה? אלה דברים שגורמים לתקלות רבות.

זאת אומרת שאחוז מסויים נוכל

להזרים להשלמת הכנסה. זה מצריך מרכזי איבחון ושיקום ועובדים רבים.
זה מצריך עובדים עם לב חם.

גם בביטוח הלאומי מודעים לכך

שחוק הפנסיה יכול לשזור לנו הרבה מאוד בעיות. אחשוב זאת ליום המאושר
בחייי כאשר אזכה להגיש לכנסת את חוק הפנסיה.

בדרך כלל מקובל שהביטוח הלאומי

הוא עטיר, ואני רוצה להפנות את תשומת לבכם לתופעה מסויימת. אני
חייב לפסור לכם, שמצב התקבולים בביטוח הלאומי לעופת התשלומים, מתחיל
להיות מאד מאד פרובלמטי, לעת עתה אינני מציע שתרוון. זו השנה הראשונה
ואולי השניה, שנסיים את שנת התקציב כאשר התשלומים שלנו עולים על התקבולים.

ה. לוי:

זו הכנה לאפשרות של העלאת דמי
הביטוח הלאומי?

סו-העבודה מ. ברעם:

יכול להיות. הגרעון גדול הוא
בביטוח אמהות. אני חושש שאנחנו
הולכים לקראת גרעון גדול יותר, כי שר הבריאות לחש על אזני שרוצים
להעלות את הסכום מ-650 ל-1000 לירות.

יש גרעון בענף ילדי עובדים, בענף
משפחות מרובות ילדים. אין לנו גרעון בקי"ץ, כי זה פשוטן ישירות על
ידי האוצר. יש לנו גרעון קטן אצל נפגעי תאונות עבודה בקרב העצמאיים.
אני לא מתכוון שנבקש העלאת שיעורים של הביטוח הלאומי. הגרעון הוא
357 מיליון לירות.

ה. זיידל:

כולל שיערוך נכסים?

סו-העבודה מ. ברעם:

אני מדבר על שנה שושפת. אני לא מדבר
על מצב הביטוח הלאומי. כידוע לפי
החוק הגביה מבוססת על תקרה, וזה על שני חודשי מסכורת של השכר הממוצע
במשק. בענין זה נצטרך לעשות משהו. אני כבר יודע שלמעסיקים יש
שענות בענין. אני משיב על כך, שיש חוק. הם אומרים שבשנה שעברה עשו
למענם איזשהו "קמפי" אם יידרש שוב "קמפי" בסוג זה, לא נלך לרב.

ל. דיציאן:

זה הסתכם ב-60 מיליון לירות.

סו-העבודה מ. ברעם:

נכון. אני מתאר לעצמי שזה יתן לנו
הכנסה, אבל זה יעלה את כל הזכויות
של התקרה. יש לנו טענה צודקת כלפי האוצר, אבל אני לא מאמין שנוכל
להושיע מהאוצר. אם לא יהיה שיפור בפצב הפדניני והבטחוני שלנו, התקציב
הוא כמעט נתון: 42%-40% בשחון, 20% חובות, ובשנה הבאה הרבה יותר. כל
מה שקבוע בתקציב הוא כמעט נתון. הטענה הצודקת שלנו כלפי האוצר היא
קודם כל בענין משפחות מרובות ילדים. בסעתו היתה השתתפות הרבה יותר
גבוהה. היא היתה כמעט 52%, ועכשיו היא מגיעה ל-20%. לעופת זאת שוען
האוצר שהואיל והוא מפפן את קי"ץ, זה כאילו פאזן את זה. השנה לא
תהינה לנו הרבה שענות אליהם מסיבה נוספת, שהם פימנו את כל ההתיקרויות
כמעט, ההעלאה של 750 מיליון לירות.

בשבוע הבא אנחנו עומדים לקיים
ישיבה עם האוצר בענין זה, ואני רוצה לקוות שעל יסוד שיחה זו נבנה את
התקציב.

נבקש מועדת העבודה של הכנסת שינהגו
כלפי חוק הנכים כפי שנהגו לגבי חוק הקפת שירותי איבחון ושיקום.

הי"ר ש. ארבל-אלפוזלינו:

חברי הועדה צריכים, לדעתי, לתת
את הדעת על שילוב הגביה בין הפוסד
לביטוח לאומי ומס הכנסה ודמי ביטוח. נקודה שניה ההסדר כביכול בין
שר העבודה ושר הסעד על פעולות מסויימות בתחום המשרדים שלהם; ושלישית,
לנושא התקבולים והתשלומים והגרעונות שיהיו בענפים.

ל. דיציאן:

השר ציין ארבעה אנשים שבהם יהיה
גרעון. מה המצב של הארבעה?

סו-העבודה מ. ברעם:

באמהות - 160 מיליון לירות. לשנה
השושפת גרעון של 106 מיליון לירות.
הגרעון המצטבר 472 מיליון לירות. במשפחות מרובות ילדים - 56.6 מיליון
לירות; הגרעון המצטבר 23 מיליון לירות; ילדי עובדים - השנה גרעון של
183.8 מיליון לירות, ובקיזוז יש עודף של 83 מיליון לירות. נפגעי
עבודה עצמאיים, השנה 10.6 מיליון לירות, גרעון מצטבר 21 מיליון ל'.

ד. לוי:

סמענו פרטים זעירים מאד בקשר לשטחים.
האם יש פעולה מסללית לשיקום
הפליטים והיכן בעיקר היא נעשית. האם יש סקר כלשהו או משה כלשהי על
מפעלים בארץ ש'ינם רווחיים? האם יש במשרד העבודה היערכות לאור מצבנו
לקראת שינוי מהותי לתפריץ למפעלים ספיצאים בעיקר, והיום נשמעת מהם
תרעופת. מה נעשה בתחום זה?

ד. לוי:

אשר למשרד העבודה, חוץ ממה שאמרת לנו, האם הוא מאגד בתוכו פעולות שונות כגון חינוך, בריאות, משטרה, טעם ועבודה, או שהוא תיאום בין משרד העבודה לטעם הביטוח הלאומי?

ג. גרוסר: כמה כסף הצטבר כתוצאה מהתנאים הסוציאליים של הפועלים מהשטחים?

הי"ר ש. ארבל-אלפוזלינו: היתה ועדה שהציעה הצעות שונות. מתוכן להגשים רק את שילוב הגביה בין הטוטה לביטוח לאומי לבין האוצר, לדעתי זה אינו כל כך חיובי. המוסד לביטוח לאומי הוא מוסד עצמאי. במשך השנים אנחנו עדים לכך שהאוצר הפך להיות גורם שדעתו קובעת הרבה מאד בסיקולי המוסד לביטוח לאומי. זה אינו בהתאם לכללים המקובלים לגבי תאגיד, לא טוב לפדיניות שצריכה להנחות את המוסד לביטוח לאומי. שילוב הגביה הוא צעד הרבה יותר פרחיק לכת. השפעת ה אוצר ותכתיבי האוצר יגברו וילכו. אינני יודעת אם קיימים ב-100 עובדים, זו ההנחיה שצריכה להנחות אותנו. מה שצריך להנחות אותנו זה עצמאות הביטוח הלאומי. צריך להיות זהירים מאד בביצוע שילוב הגביה. הייתי מציעה לשר העבודה לא להיות ותרון בפה שנוגע למוסד לביטוח לאומי ולמשרד העבודה. המוסד הוא מוסד יקר, אשר רכש לעצמו פעם חיובי בציבור. אל נקלקל את המוניטין שלו.

נוסף לכך, יש מי שפסלם דמי ביטוח ואינו משלם מס הכנסה, והוא יודע שאין קשר בין השניים. נשמור על כך גם כן.

שוב היה לו היו מקיפים משרד לרווחה ומבטלים את משרד הסעד ומרכזים את אותן הפעולות שטבעי לרכז אותן במסגרת משרד העבודה והביטוח הלאומי. אבל המצאות היא כפי שהיא. אבל אם יש צורך להגדיר תפקידים וסמכויות, מה שייך למשרד זה ומה אין לו, נהיה זהירים פלהקבות לו תפקידים שהמשרד לא צריך לשפל בהם. בפרוצות השניים גינתנו לו תפקידים נוספים שלא היה צריך לשפל בהם, כמו פעונות יום. אני חושבת שדבר זה הוא בעברנו. חילקנו את הילדים לילדים של טעד וילדים של אמהות עובדות. מוכרחים לבקוש בצעדים שישימו קץ לתופעה זו.

אני בהחלט מקבלת את התיזה שצריך לעשות הכל כדי לסקם את האוכלוסיה שהיתה בסיפול משרד הסעד, ולהפוך אותה לאוכלוסיה עובדת וחיה בכבוד מעפל כפיה. המשרד היה מעובין להגדיל את מספר האוכלוסיה שחיה פתמיכות, ולא עשה את המכטימום האפשרי כדי להפוך את האוכלוסיה הזאת לאוכלוסיה פשוקמת ופרודוקטיבית.

הגיעו לידי הסדר בנוגע לשיקום. המצב הקיים היום פלוס הכלים העומדים לרשות המוסד לביטוח לאומי והאגף להכשרה והשתלמות מקצועית, אינו מאפשר להקיף את הצרכים, וחייבת לבוא תגבורת. תחנות מסוג זה חייבות לקום. חייבים להעמיד לרשות הנושא הזה את האמצעים הדרושים.

ד. לוי: בקרית שמונה ובבאר-שבע מוציאים מיליון לירות לשנה לאחזקת מקלטים ציבוריים. זאת אפשר אולי לעשות באמצעות אותם אנשים.

הי"ר ש. ארבל-אלפוזלינו: דבר אחד תפנה בעיני, וזה נוגע לרשימות לחנויות וכן הלאה, שנשארו במשרד הסעד. כיצד ייקבעו הקריטריונים? אינני מקבלת את החלוקה שפועלים בסני המיטוריים במסגרת של הסעד ובמסגרת הביטוח הלאומי. אם רוצים לפנוע כפל גיפלאות, עלידי הסידור הזה נסאר שתח שיכול להרוס את הענין כולו.

שר-העבודה פ. ברעם: כאשר אתה רוצה להתאחד, אתה צריך ללכת להתפשרות. מרכז השיקום יהיה אחד. כל אדם שיבוא לשיקום יעבור קודם כל את איש השיקום של המוסד לביטוח לאומי. אם יהיה על כך ערעור, יש ועדה פורכבת מאנשי מקצוע. אם הועדה תחשוב שאין לשקם אתהאדם הזה במסגרת של עבודה, הוא יושנה לשיקום במסגרת הסעד. לא יהיה יותר מאשר מרכז איכחון ושיקום אחד. הכל בדינו.

היו"ר ש. ארבל-אלפוזלינו:

למה שאותה ועדה לא תחליט?

שר-העבודה מ. ברעם:

אני חושב שמשרד העבודה אינו צריך לעסוק בקיוסקים. אם

הועדה מחליטה שאפשר לשקם את האדם בשבילי העבודה, הוא יהיה כולו בטישוי משרד העבודה.

היו"ר ש. ארבל-אלפוזלינו:

זה פתח לדברים שאינם רצויים. אותו משרד שמטפל ברווחה מהתחלה

ועד הסוף, ומגיע למסקנה שצריך למצוא לו סידור אחר, הוא ימצא את הסידור ולא להשגות אותו למשרד אחר שיתחיל הכל מחדש. הייתי מציעה שתחשבו על כך טוב.

השר דיבר על חוק הפנסיה. במסגרת

פינית ועדה שתבדוק את הנושא של הקדמת גיל הפרישה. כל הזמן עכבנו את הדיון כי חייכנו לפסקנות הועדה. מה המצב בענין זה? האם יש מסקנות?

בענין תעשוקת עולים - במסגרת

הדיונים על קליטה ועליה התעכבנו על בעיית תעשוקה לעולים. המצב אינו מניח את הדעת ולא יניח את הדעת אם התחזיות לגבי העליה יתאמתו - והלוואי שיתאמתו - ואמנם יגיעו 60 אלף עולים בשנה. בעיית תעשוקת האקדמאים מדאיגה אותנו. במרכז הארץ לא מצויות אפשרויות קליטה לאקדמאים. כיצד נערך משרד העבודה בתחום זה? האם הפכה מקצועית היא השתרוץ? האם אפשר לראות את השתרוץ בעיירות הפיתוח?

את ענין שכר פינימום אני מטאירה

לדיונים שיהיו בוועדה. האם אינך סבור שהגיע הזמן לחוקק חוק לשכר פינימום? זה היה מנשרל את כל ענין שכר המינימום מכל מערכת השכר הקיימת ההסתדרותית. זה היה פותר את הבעיה של אפליית האוכלוסייה, כפי שהתגלתה בסקר המוסד לביטוח לאומי.

היכן עומד המוסד לביטוח לאומי

בנושא פתן סירותם בעין בצד פתן קיצבאות בכסף?

ל. דיציאן:

בקשר לאיחוד הגביה, אולי צודקת היושבת-ראש, שיש אנשים שמתמידים

בתשלום הביטוח הלאומי כדי שלא להפסיד זכויות, ואילו מפגרים בתשלום מס הכנסה. מה יחס המיגורים לביטוח הלאומי לעומת אלה של מס הכנסה? לא יתכן שמישהו ישלם לביטוח הלאומי - כאשר תאוחד הגביה - ולא ישלם למס הכנסה. מה הוצאות הגביה בביטוח הלאומי לעומת הוצאות הגביה במס הכנסה?

ה. זיידל:

נתפרסמה הודעה של רשות הנמלים בדבר סכנת פיטורין בנמלים. האם

אלה פיטורים עונתיים או שזה קשור למדיניות הכלכלית החדשה?

שאלה שניה קשורה לחוק ביטוח

בריאות. מבחינה אדמיניסטרטיבית, האם פיזוג כל הגביות לפס אחיד, למשפחות טרובות ילדים, לביטוח, לא יביא להוזלת הביטוח? איך אתה רואה את המיזוג מבחינה אדמיניסטרטיבית?

ז. אמיר:

כפי שבשכר התושפות מסבכות את החישובים, כך גם בפסים. אני

בדעה שאדם צריך לדעת במדינת ישראל מה הוא בעצם הבטו שלו ומה ההורדות. רצוי להגיע לכך שתהיה גביה אחת על הכל, כולל העיריות. החזקים דואגים שמישהו ישלם עבורם את המס הזה.

היו"ר ש. ארבל-אלפוזלינו:

החוק קובע שזה אסור.

ז. אמיר:

את רוצה שאראה לך איך מגלמים זאת? רצוי שתהיה ריכוזיות אחת. נצטרך

ללמוד את הנושא בצורה יסודית יותר. גם בענין השיקום חייבת להיות ריכוזי פכסיפליית. השיקום אינו רק שיקום תמרי. זו בעיה עדימה, וכלי מוסד אחד שיטפל בענין, הפסולם עלול להישגע. לא הייתי רוצה שהאיש יצטרך להתרוצץ

ז. אמיר:

בין משרדים רבים ושהרבה אנשים ישגלו בו.

בענין תעסוקת אקדמאים אני מזדהה עם עמדת היושבת-ראש. יש היום בעיות גדולות בפציאת תעסוקה מתאימה לסוגי אקדמאים שונים, ואחד הנתונים הטובים כאמת הוא באיזורי הפיתוח, בגליל ובנגב, ליצור מפעלי תשתית מתוחכמים שביכולתם לקלוש עובדים כאלה. זה חשוב מכל הבחינות. בעצם זה אחד הדברים החשובים ביותר. לכן, במקום להתרכז בפרוז הארץ ולמצוא שם נתונים, ניצור עבודה באיזורי הפיתוח.

הייתי רוצה לדעת יותר על פנסיה מפלכתית, לעומת מה שכתוב בחוברת שקיבלנו לפני שנה-שנתיים. אינני יודע אם התכנית הזאת שותרת את כל הבעיות. אולי יש מחשבה חדשה כיצד לפתור את הבעיה של פנסיה מפלכתית לכל האזרחים, ביודענו מה קיים היום במדינת.

אשר לשכר פיניפום, זה פגוחך אם אחרי תוספת היוקר של 1 בינואר 1975, מגיעים ל-778 לירות, כאשר השכר הממוצע מתקרב ל-1900 לירות. האם רוצים לעודד אנשים ללכת לעבודה, או למצוא פתרונות אחרים?

בנושא השירותים בע"ן, התכנית של ההזנה, הזיקה יותר משהועילה. צריך לחשוב על נושא שירותים לבני עובדים.

ש-העבודה ה. ברעם:
אשר לשאלות חברי הכנסת לוי וגרופר, אני מציע שנקיים דיון על פעילותנו בשטחים. דיון זה מוכרח להיות פנימי.

אשר לתעסוקה, האם פיסהו יכול לתת היום ביטוח? מה שקורה בנפלים זו שערוריה. מצד אחד לוחצים עלינו מנמל אילת שנביא פועלים מחוץ-לארץ, ומצד שני יש אבטלה סמויה בנפלים. אם זה לא נקרא ניידות עובדים, אני לא יודע מה היא ניידות עובדים. יכול להיות שזה זמני. בועדת שרים לענייני כלכלה הפעתי על תכניות הפיתוח של רשות הנפלים, ומכאן אני למד שלא רק שלא צפויה ירידה בנפלים, אלא להיפך.

אני מסכים לכך שהמדיניות שלנו צריכה להיות פכוונת קודם כל לעודד יצוא ולהקטין יבוא. זה מוכרח להיות בר לגליונו אם רוצים לדבר על תעסוקה בארץ. בענין זה יש שערוריות. באשדוד רוצה פיסהו לשנות את קוי היצור, הוא פודיע לפועצת הפועלים שהוא פפטר 60 פועלים, עפצד שני הוא פבקש פרשות התעסוקה 150 עובדים נוספים. אתם רוצים שאתריע על כך פכל במה? זה קשור עם עולים באשקלון. יש לנו חוק של אחרון לכניסה ראשון ליציאה, וזה פוגע במקרה בעולים כחדשים. בלנידים לפחות השנה לא צפויה הרחבת הפפעלים. עומד מפעל שמוכן לקבל את הפועלים האלה באותו שכר ובאותם תנאים ולשפור על הותק שלהם, ואנחנו מקבלים על עצמנו להכסירם אתהחכסרה המקצועית, כולל הקיום שלהם באותה תקופה, ואי-אפשר להעביר אותם.

עשיתי שפנדל לעורכת "דבר" מדוע צריכה להיות בעתון כותרת שפיטרו אלפיים פועלים כיהלופים. לא דובים ולא יער. כמה פאות פועלים אמנם פוטרו. אלה קבלני מסנה. עכשיו, כאשר יש ירידה בענף, הפטיקו את עבודתם. אינני פתעלם גם מכעיה זו. אבל אנחנו כל כך פפונקים. לפני עטר-שתים עטרה שנה עיבדו רק את האבן הקטנה. בפשך הזמן עברו לאבן הגדולה. לאבן הקטנה יש ביקוש, אבל העיבוד מכניס קצת פחות. ואנחנו כל כך פפועעים בדולרים שאפשר להתנזר מזה? התחילו באשדוד לדבר על כך שפוגרים מפעלים. פי שולח לי את הטלגרמה? ועד הפועלים ופועצת הפועלים. עוד לא קרה שום דבר. זו פלחפת עצבים.

יכול להיות שנעפוד בפני כיסי אבטלה. נחוצים לנו עכשיו עצבים, אם איננו רוצים לבזבז את פשאבי המדינה.

פ. ברעם:

אשר לשכר פיניפום, כל הזמן סברתי שהנושא הוא בין ההסתדרות והפעסיקים. לא שיניתי את דעתי. אני לא חושב שהכנסת צריכה להתערב בענין השכר. אם מדברים על שכר פיניפום, לאחר מכן תבוא כל משפחת "אל-על", הנפלים, חסמל, בנק-לאומי. כולם יבואו וישאלו: איפה ההפרשיות?

אם האדם מקבל אלפיים לירות, הוא כבר לא נהנה מסכרו לימוד מדורג ועוד ועוד. אם נצרף את מה שמקבלת משפחה בסירותים בעין להכנסה שלה, זה לא הפרש גדול. נראה לי שזה פוקדם פידי ואי-אפשר לעשות זאת בלי ההסתדרות. השבוע אני מקיים פגישה עם מזכיר ההסתדרות.

אשר לביטוח הלאומי, אי-אפשר להגיד שפשוט טמטמ שלנו טוב בקצבאות זיקנה, אפשר לתת במקומות אחרים. אנחנו מבטיחים לאנשים חלק מהפנסיה שלהם. זה כסף של המבוטחים. השבה סוציאלית זה לא על חשבון הביטוח הלאומי. הקניית זכאות לעולים חדשים לפנסיה, אינה בפסגרת הביטוח הלאומי.

הגיע הזמן שלא רק נתווכח האחד עם השני אלא נוסיף לבחון את הדבר. אני מציע לחבר-הכנסת אמיר לא להגיד סלכסף אין חסיכות. לו פצאתי משהו שמוכן לבשח את המדינה - הייתי פוטר לו זאת. אנחנו נמצאים במצב קשה מאד.

ענין ההזנה מונח לי "פאחורי הראשי".

בעת הדיון על התקציב נצטרך להתיחס באופן יותר משמעותי לענין הפנסיה. מה אומר לך עכשיו על חוק הפנסיה? זה נמצא בבירור. שלוש הנחיות נתתי לחברי בוועדה: ראשית, שזה בפסגרת קופות הפנסיה הקיימות. שנית, שהפנסיה תהיה אחידה ולכולם. מה שמעיק עלינו זה דווקא העצמאים שלהם אין כמעט כלום בתחום של הביטוח הסוציאלי. אנחנו צריכים להתיחס לכך בדאגה.